

Sl. No. :

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions - 23

SS-23-Sindhi Sah.

No. of Printed Pages - 11

Tear Here

उच्च माध्यमिक परीक्षा, 2023
SENIOR SECONDARY EXAMINATION - 2023
सिन्धी साहित्य
(SINDHI SAHITYA)
समय : 3 घण्टे 15 मिनट
पूर्णांक : 80

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें
TEAR HERE TO OPEN THE QUESTION PAPER

- شاگردن لاءِ ضروري هدايتون -

- (1) شاگرد سڀ کان پهرين پنهنجي سوالی پيپر تي رول نمبر ضرور لکن .
- (2) سڀني سوال ڪرڻ ضروري آهن .
- (3) هر هڪ سوال جو جواب ڏنل جوابي ڪاپي ۾ لکڻو آهي.
- (4) جن سوالن جا جواب دريا، ۾ پڇيا ويا آهن ، انهن جا جواب گڏ لکڻا آهن.
- (5) سوال جو جواب لکڻ کان اڳ سوال جو نمبر ضرور لکو.
- (6) سوالن جي سامهون مارڪون ڏنل آهن .

- शार्गिदिनि लाइ ज़रुरी हिदायतू -

- (1) शार्गिदि सभ खां पहिरीं पंहिंजे सुवाली पेपर ते रोल नंबर ज़रुर लिखनि ।
- (2) सभेई सुवाल करणु ज़रुरी आहिनि ।
- (3) हरहिक सुवाल जो जवाबु, डिनल जवाबी काँपीअ में लिखिणो आहे ।
- (4) जिनि सुवालनि में जवाब 'या' में पुछिया विया आहिनि उन्हनि जा जवाब गडु लिखिणा आहिनि ।
- (5) सुवाल जो जवाबु लिखण खां अगु सुवाल जो नंबर ज़रुर लिखो ।
- (6) सुवालनि जे साम्हूं मार्कू डिनल आहिनि ।

यहाँ से काटिए

SS-23-Sindhi Sah.

3017

[Turn over

ڪنبد (ا)

[12 × 1 = 12]

(i to xii) هيٺين سوالن جا صحيح جواب چونڊيو۔

.1

- (i) راجاراءَ ڏيا چهوت آيل عطائيءَ جو نالو هو۔
 (ا) پاڳو (ب) پانو
 (س) بچل (د) تانسين
- (ii) محمد رام چائهن واري نيڪم کان رپياءَ تـ
 (ا) ڏهه (ب) پنج
 (س) پندرهن (د) پنجاھو
- (iii) ,للات، لفظ جي معنيٰ آهي۔
 (ا) نرڙ (ب) لالائ
 (س) لالچ (د) گچي
- (iv) پڳت ڪنور رام تي تيارل خاطيه پاران 26 اپريل 2010 تي ___
 شان 5 رپئي جي ٽڪلي جاري ڪئي هئي۔
 (ا) ذاڪر حسين (ب) اي پي جي عبدالڪلام
 (س) راجندر پرساد (د) پرتيا پاتل
- (v) پرسرام ضيا جي ڪويتا جو عنوان آهي۔
 (ا) واجهائي ته ڏس (ب) سوداگر
 (س) هلو (د) زندگي
- (vi) ,تديبر، لفظ جي معنيٰ آهي۔
 (ا) ڪوشش (ب) تقدير
 (س) پاڳيه (د) قسمت
- (vii) سندين جانيئ ___ پسڻ لاءِ سڪن نا۔
 (ا) هند (ب) سنڌ
 (س) جاپان (د) اميرڪا

- (viii) سندي باشا جوڙجڪ ۾ استان پاتو۔
 (ا) 2 اپريل 1967 (ب) 20 اپريل 1967
 (س) 21 اپريل 1967 (د) 10 اپريل 1967
- (ix) _____ چگتو پر پير ڏنگا۔
 (ا) هنس (ب) بدڪ
 (س) مور (د) کانو
- (x) پاڻ سڪاهڻ، اصطلاح جي معنيٰ آهي۔
 (ا) تمام گهڻي محنت ڪرڻ (ب) پاڻ سنپالڻ
 (س) ختم ڪرڻ (د) مري منجڻ
- (xi) ملڪ ۾ وڌندڙ بيروزگاري، مضمون آهي۔
 (ا) نيٽڪ (ب) آءِ ٽڪ
 (س) ڌارمڪ (د) سياسي
- (xii) بس ۾ ايندڙ تعتيقن بابت، راجستان روڊويزڪي لڪندا۔
 (ا) نيد پريوخط (ب) خانگي خط
 (س) شناڪتي خط (د) واڌايت پريوخط

खण्ड - 'अ'

1. (i खां xii) हेठियनि सुवालनि जा सही जवाब चूडियो - [12 × 1 = 12]
- i) राजा राइ डियाच वटि आयल अताईअ जो नालो हो -
 (अ) भागू (ब) भानू
 (स) बीजल (द) तानसेन
- ii) मुहमद राम चांहीं वारे टीकम खां रूपया वरिता ?
 (अ) डह (ब) पंज
 (स) पन्द्रह (द) पंजाह
- iii) 'ललाट' लफ़्ज़ जी माना आहे -
 (अ) निरिड (ब) लालाणि
 (स) लालच (द) गिची

- iv) भगुत कंवरराम ते टपाल खाते पारां 26 अप्रेल 2010 ते हथां 5 रू जी टिकली जारी कई वेई।
 (अ) ज़ाकिर हुसैन (ब) ए. पी. जे अब्दुल कलाम
 (स) राजेन्द्र प्रसाद (द) प्रतिभा पाटिल
- v) 'परसराम ज़िया' जी कविता जो उनवान आहे -
 (अ) वाझाए त डिंसु (ब) सौदागरु
 (स) हलो (द) ज़िंदगी
- vi) 'तदबीर' लफ़्ज़ जी माना आहे -
 (अ) कोशिश (ब) तकदीर
 (स) भागु (द) क्रिस्मत
- vii) सिंधियुनि जा नेण - पसण लाइ सिकनि था ?
 (अ) हिंदु (ब) सिंधु
 (स) जापान (द) अमेरिका
- viii) सिंधी भाषा जोड़जक में स्थान पातो -
 (अ) 2 अप्रेल 1967 (ब) 20 अप्रेल 1967
 (स) 21 अप्रेल 1967 (द) 10 अप्रेल 1967
- ix) चडो पर पेर डिंंगा -
 (अ) हंसु (ब) बदक
 (स) मोरू (द) कांवु
- x) 'पाणु सुकाइणु' इस्तलाह जी माना आहे -
 (अ) तमाम घणी मेहनत करणु (ब) पाणु सम्भालणु
 (स) खत्म करणु (द) मरी मिटिजणु
- xi) 'मुल्क में वघंदइ बेरोज़गारी' मज़मून आहे -
 (अ) नैतिक (ब) आर्थिक
 (स) धार्मिक (द) सियासी
- xii) 'बस में ईदइ तकलीफुनि' बाबति राजस्थान रोडवेज खे लिखंदा -
 (अ) नींड भरियो खतु (ब) खानगी खतु
 (स) शिकायती खतु (द) वाघायुनि भरियो खतु

[6 × 1 = 6]

(i to vi) صحيح لفظ چونڊي خال ڀريو۔

2

(ننڊ، ڪلا، لاشن، آسام، پاڻي ۽، ڀڳهر)

- (i) شري جي را مداس _____ جو گورنر هو.
- (ii) اوڪي دادِي فڪر نہ ڪريو مان _____ بنانہ موتندس .
- (iii) چواچا، توهانجي _____ پوري نہ ٿي آهي ڇا؟
- (iv) لاتيون بدنيہت چڪي تُو چڙهيو _____ ڪلہن تي .
- (v) تون جيئن، نہ جيئھڻ ٿين تُوڪنهنڪي تُو _____ جو واپار ڪرين .
- (vi) تُو _____ جي پورھڻي مان ڏس! ڦل متو آخر ملي.

2. (i खां vi) सही लफ़्ज़ चूँडे खाल भरियो -

[6 × 1 = 6]

(निंड, काल, लाशनि, आसाम, पाणीअ, पघर)

- i) 'श्री जैरामदास जो गवर्नर हो ।
- ii) ओ. के. दादी फ़िकिर न करियों मां बिना न मोंट दुसि ।
- iii) छो अजां, तव्हां जी पूरी न थी आहे छा ?
- iv) रात्यूं ड़ीहं छिके थो, चढियो कुल्हन ते ।
- v) तू जीएं न जीअण ड़िए थो कंहिंखे, थो जो वापारू करीं ।
- vi) थो जे पोरिहये मां ड़िसु! फलु मिठो आखिर मिले ।

(i to xii)

.3

[7 × 1 = 7]

هيٺين سوالن جا جواب هڪ ست ۾ لکو۔

- (i) ڏاهرسين سمارڪ جي سنڌو سنگهه هاليه ۾ ڪنهن ڪنھجاءِ ڇتر آهن؟
- (ii) جذبڏاڪانڪي ۽ جي پائرن جا نالا لکو؟
- (iii) هڪ پيوورھاڱو، ڪھاڻي ۽ جي سرفت ليڪڪ اسان ڪي ڪھڙو سنڊيش ڏند آهي؟
- (iv) ساڌو واسوئي ۽ جو پورو نالو ڇا هو؟
- (v) شاهه صاحب ليلا ڪي ڪھڙي هدايت ڪئي آهي؟
- (vi) گلشن جي سنڌرتا ڪير آهن؟
- (vii) شاعرواڃها ٿي نہ ڏسن ڪويتا ۾ ڪنھنجي اڳيان پاتد ڦهلائڻ لاءِ چيو آهي؟

[5 × 1 = 5]

هيٺ ڏنل ٽڪرو پڙهي سوالن جا جواب لکو۔

*

اسان جيڪا به چڱائي ٻين سان ڪيو ته ٿا سا ان هيءَ بريليورٽ پرتما جي ئي مهر بانيءَ ۽ هدايت جو نتيجو آهي. ڪنهن به نيڪ ڪاريه م لاءِ پاڻ کي جس ۽ پاڳي سمجهڻ يا ان جي ڦل پوڳڻ جي خواهش ڪرڻ آهي شهنشاهه جي امانت ۾ خيانت ڪرڻ ۽ انجي درٻار ۾ اخلاقي چور بڻجڻ. تنهن ڪري جي جيو چاهي ته انهيءَ بي-ايماني جي الزام کان آجور هات ته ڪوشش ڪري ڪچ جي ذريعي سڀوا ڪرڻ کي ترڪ ڪري سچ ڪرم جي دوارا فلق جي خدمت ڪند وري. لڳهلا ۽، جيءَ ڪي جفا ڏيئي نتب ڦٽاءِ، ننيءَ ٿي ۽ وهي نه جيڪا شيوا ڪندو، ساسندس من ڪي نمائوڪندي ۽ ڪيس پٺل رڪندي. نه فقط ايترو پر منهنجس محبت جا سچ مڃائيندو جو شيوا سان لاڳو ضروري اسم آهي. شيوا نه محبت، نماڻا عي ۽ لاشما ۽ نه توپيو مڙيوئي ڪوڙ. ميا جي پدارت جي جيڪي شيوا جا آبدار ٿا اڏجت سي اهي ضروري اثر ته نتا پيدا ڪن پرانه لندو اندر ۾ اهنڪار جو سلو اوپاري ايشور کان علحد وٽا ڪن، انهيءَ ڪري ساميءَ چيو آهي ته:-
پنهن چڪي ڊوئي پاڻي، محبت متيون پرته دوست پنهنجي درپهن اچين پاڻهن

(viii) هٿين ٽڪري جو سرولڪو؟

(ix) پرماتما جي مهر بانيءَ راجونتجو چاهي؟

(x) بي-ايمانيءَ جي الزام کان آجور هڻ لاءِ جيو ڪي چا ڪرڻ گهرجي؟

(xi) خدمت لفظ جي معنيٰ چاهي؟

(xii) سامي صاحب ڪهڙي سمجهاڻي بدني آهي؟

3. (i खां xii) हेठियनि सुवालनि जा जवाब हिक सिट में लिखो -

[7 × 1 = 7]

- i) डाहरसेन स्मारक जे सिंधु संग्रहालय में कंहिं - कंहिं जा चित्र आहनि?
- ii) 'जब्बो' एकांकीअ जे पात्रनि जा नाला लिखो ।
- iii) 'हिकु बियो विरहाडो' कहाणीअ जे माफत लेखक असांखे कहिडो संदेशु डिनो आहे?
- iv) साधू वासवाणीअ जो पूरो नालो छा हो?
- v) शाह साहब लीला खे कहिडी हिदायत कई आहे?
- vi) गुलशन जी सुन्दरता केरू आहनि?
- vii) शाइरू 'वाझाए त डिसु' कविता में कंहिंजे अगियां पांदु फहिलाइण लाइ चवे थो?

* हेठि डिनल टुकिरो पढी सुवालनि जा जवाब लिखो - [5 × 1 = 5]

असां जेका बि चडाई बियनि सां कयूं था सा उन्हीअ परिपूर्ण परमात्मा जी ई महरबानी ऐं हिदायत जो नतीजो आहे। कंहिं बि नेक कार्य लाइ पाण खे जस जो भागी समुझणु या उन जे फल भोगणु जी ख्वाहिश करणु आहे शहंशाह जी अमानत में खयानत करणु ऐं उनजी दरबार में इखलाकी चोरू बणिजणु । तंहिं करे जे जीवु चाहे त उन्हीअ बे - ईमानीअ जे इल्जाम खां आजो रहां त कोशीश करे कच जे जरीए सेवा करणु खे तर्क करे, सच कर्म जे द्वारा खलिक जी खिजमत कदों रहे। हड्डु हलाए, जीअ खे जफा डेई, निंड फिटाए, ततीअ थधीअ वही न जेका शेवा कदों, सा संदसि मन खे निमाणो कंदी ऐं खेसि भिनलु रखंदी। न फक्ति एतिरो पर मंझिसि मुहबत जा मच मचाईदी, जो शेवा सां लागू जरूरी इस्मु आहे। शेवा त मुहबत, निमाणाई ऐं लातमइ, न त बियो मिडियोई कूडु । माया जे पदार्थ ते जेके शेवा जा आडाणा था अडिजनि से उहे जरूरी असर त पैदा नथा कनि पर उटलंदो अंदर में अहंकार जो सलो ओभारे, ईश्वर खां अलहदो था कनि। इन्हीअ करे सामीअ चयो आहे त- पींहु चक्की, ढोइ पाणी, मुहबत मटियूं भरि, त दोस्त तुंहिंजे दर, पेही अचेई पाणेही।

viii) मथिएं टुकिरे जो सिरो लिखो ।

ix) परमात्मा जी महरबानीअ जो नतीजो छा आहे ?

x) बेईमानीअ जे इल्जाम खां आजो रहण लाइ जीव खे छा करण घुरिजे?

xi) 'खिजमत' लफज जी माना छा आहे?

xii) सामी साहिब कहिडी समुझाणी डिनी आहे?

کتاب (ب)

खण्ड - 'ब'

[13 × 2 = 26]

(4-16) हेठिन सवालन जा जवाब अटकल 50 लफजन मेर डियो.

(4 खां 16) हेठियनि सुवालनि जा जवाब अटकल 50 लफजनि में डियो -

[13 × 2 = 26]

4. सुन्दरी ६ वारुओ कशायि ?

4. सुन्दरीअ वार छो कटाया?

5. ६- अजा - जो? क्हाणी ६ मेर कसम ड्हागुं ठीन ला ६ क्हेडुदिल डुतो?

5. 'ऐं - अजां - छो?' क्हाणीअ में कुसुम डुहागिण थियणु लाइ कहिडो दलीलु डिनो।

6. بابو گلبراء ڪشنا جي ڪهڙيءَ مدد ڪئي؟
6. بابو گولابراي ڪيشنا جي ڪهڙي مدد ڪرڻي؟
7. ڪاڪي ايشور ڪلنا ٿي جي شخصيت جي بارهه ۾ توهان ڪي ڪهڙي ڄاڻ رکهي؟
7. ڪاڪي ايشور ڪلنا ٿي جي شخصيت جي بارهه ۾ توهان ڪي ڪهڙي ڄاڻ رکهي؟
8. سورٿو ڇا ڪي چئبو آهي؟
8. سورٿو ڇا ڪي چئبو آهي؟
9. ڊڪايل پنهنجو جيون ديش شيوا ۾ ڪيئن اڀرن ڪرڻ چٽو يو؟
9. ڊڪايل پنهنجو جيون ديش شيوا ۾ ڪيئن اڀرن ڪرڻ چٽو يو؟
10. ڊوڪايل پنهنجو جيون ديش شيوا ۾ ڪيئن اڀرن ڪرڻ چٽو يو؟
10. ڊوڪايل پنهنجو جيون ديش شيوا ۾ ڪيئن اڀرن ڪرڻ چٽو يو؟
11. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
11. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
12. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
12. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
13. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
13. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
14. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
14. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
15. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
15. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
16. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟
16. پروفيسر رام پنجاڻي ڪهه ديش ڀڳت قو خط ، ڪويتا ڌاريس ڪهڙي سيڪا شيڻ ٿو چاهي؟

ڪنڊ (س)

खण्ड - 'स'

[3] 17. حوالو سمجهايو۔

، امڙ منهنجي مال جي خوبي ئي نرالي آهي .

يا

، اي چارڻ ۱ ٻڌاءِ ته سهين نه تنهنجي چنگ ۾ ڇا آهي ، جنهن منهنجو من
رُقاري ڦٽو ڪيو آهي ،

17. هوالو سمجهايو -

“امڙ! منهنجي مال جي خوبي ئي نرالي آهي.”

[3]

يا

“اچارڻ! منهنجي مال جي خوبي ئي نرالي آهي ، جنهن منهنجو من
رُقاري ڦٽو ڪيو آهي ،

[3]

18. معنيٰ سمجهايو۔

دل منڍي ميري صحيح پرتي سگهي ٿي ساڇي ، لڙڪ ڪجهه لاڙي ته ڏس ، هڪ وار پڇتاءِ ته ڏس

يا

هيٺ بيني مان سرور ، تيڻ آسن سان پري ، سوز مان تنهنسان ملي ، سنڌوسڪي
پاڪڙ پري .

18. مانا سمجهايو -

دل منڍي ميري سهي ، پر ٿي سڄي ٿي سا اڇي ،

لڙڪ ڪجهه لاڙي ته ڏس ، هڪ وار پڇتاءِ ته ڏس

[3]

يا

هيٺ بيني مان سرور ، تيڻ آسن سان پري ، سوز مان تنهنسان ملي ، سنڌوسڪي

پاڪڙ پري .

- [3] 19. ها ئيڪو چاڪي چئبو آهي؟ مثال ڏيئي سمجهايو. [3]
يا
دوهي ۽ سورني ۾ ڪهڙو فرٽ آهي؟

19. हाइकू छा खे चइवो आहे? मिसाल ٻهई समुझायो। [3]
या
दोहे ऐं सोरटे में कहइवो फ़र्कू आहे?

- [3] 20. هيٽن مان ڪن به ٽن اصطلاحن / پهڪن جي معنيٰ لکي جملي ۾ ڪم آڻيو. [3]
(i) پاڻي پاڻي ٿيڻ
(ii) ايڪ ڏيڪارڻ
(iii) اکين ۾ ڌوڙ وجهڻ
(iv) باندر چا جاڻي ادرك جو سودا
(v) سندي سون ۾ پٿرو
(vi) وات جا ڦڏاڪا ساڙڻ

20. हेठियनि मां किनि बि टिनि इस्तलाहनि/पहाकनि जी माना लिखी जुमिले में कमि आणियो - [3]
i) पाणी - पाणी थियणु ii) अखि डेखारणु।
iii) अखियुनि में धूडि विझणु iv) बांदर छा जाणे अदिरक जो सवादु
v) सिन्धी सवनि में पधरो vi) वात जा फटाका साइणु।

ڪنبد (د)

खण्ड - 'द'

- [4] 21. راجهو، ناول جي مکيه ڪردار موهن جون خويون لکو. [3]
يا
راجهو، ناول جي ٽن جي آڌار تي ادبي ڪٿ ڪريو.

21. 'अज्ञो' नाँविल जे मुख्य किरदार मोहन जूं खूबियूं लिखो। [4]
या
'अज्ञो' नाँविल जी तत्वनि जे आधार ते अदबी कथ करियो।

22. توهان جي پاڙي جي سٽريت لائيت ڀنڊ ٿي وڃڻ تي بجلي وياڳ جي واسطيدار آفيسرڪي شڪايتي خط لکو. [4]

يا

- توهانجو نالو سرپيش آهي توهان پنهنجي ننڍي پيءُ مهيش ڪي پرهاڻي سان گڏ رازدين ۾ به بهرو وٺي، خط ذريعي سمجهاڻي ڏيو. 22. توهان جو پاڙو جي سٽريٽ لائٽ بند ٿي وڃڻ تي بجلي وياڳ جي آفيسر ڪي شڪايتي خط لکيو. [4]

يا

توهان جو نالو سuresh آهي توهان پنهنجي ننڍي ڀاءُ مهيش ڪي پرهاڻي سان گڏ رازدين ۾ به بهرو وٺي، خط ذريعي سمجهاڻي ڏيو. 22. توهان جو پاڙو جي سٽريٽ لائٽ بند ٿي وڃڻ تي بجلي وياڳ جي آفيسر ڪي شڪايتي خط لکيو. [4]

23. ڪنهن به هڪ وسندي تي اٽڪل 200 لفظن ۾ مضمون لکو. [4]
- (i) آزاديءَ جو امرت مهوتسو
(ii) ناري اڃا ڪالهه
(iii) آن لاءِ ڀينر شاپنگ جا فائدا ۽ نقصان
(iv) سنڌي ڀاشا جي اهميت

23. ڪهڙي به هڪ وسندي تي اٽڪل 200 لفظن ۾ مضمون لکيو - [4]
- i) آزاديءَ جو امرت مهوتسو
ii) ناري اڃا ڪالهه
iii) آن لاءِ ڀينر شاپنگ جا فائدا ۽ نقصان
iv) سنڌي ڀاشا جي اهميت

DO NOT WRITE ANYTHING HERE